

Uute majapidamiste korrastamisele asudes.

Põllutöö Rahvakomissariaadi lendleht.

Käesoleval kevadel algavad Eesti NSV-s tööd üle 50-e tuhande töötava talupidaja, kes sotsialistliku maareformi korras said maad või väikekohtadele juureloikeid. Kehvik talupidajaskond võib alles nüüdsest peale rakendada täie koormatusega põllumajanduslikku tootmisesse, kuna selleks on järgmised eeldused: 1) avar põllumajandussaaduste turg teistesse liiduvabariikidesse. 2) Eesti NSV tööstuskeskuste ja linnade suurenev nõudlus toidu- ja toorainete järele. 3) Igakülgne abi ja soodsad tingimused tootmisele asudes, mis antud nõukogude võimu poolt. See ilmneb majapidamiste jõusööda, seemnevilja, väetiste, masinate j. t. tootmisvahenditega varustamises kui ka põllumajanduse krediteerimises pika- ja lühiajaliste laenudega 27 milj. rubla ulatuses.

Oma majapidamiste korrastamisele asudes tuleb uutel talupidajatel hoolikalt kaaluda kõige esmalt ehituste asukohta küsimust. Elumaja ühes aiaga tuleb asetada sellisele kohale, et see võimaldaks täiel määral kasutada ka suuremate masinate ja traktorite tööd ning masinate ühiskasutamist. Samuti küünide, ladude j. t. ehitamisel tuleb kaaluda ühiskasutamisele võtmist, kuna kulutused talundi kohta tulevad seega väiksemad. Põllumajanduse tootmisplaan näeb ette loomakasvatuse ulatusliku arendamise. See omakorda tingib põllunduses loomasööda pindalade suurendamist. Põllusüsteem ja loomasööda pindalad tulevad kujundada vastavalt loomakasvatustaludele nõuetele. Külvikord peab üldise põllumajanduse tootmisplaaniga kohaselt vastama majapidamises ettenähtud sihile ja võimaldama agrotehniliste võtete täiusliku rakendamise ja kasutamise. Neid küsimusi on käesolevas kokkuvõttes käsitatud vaid lühidalt. Kuna tootmisplaan on maakonniti erinev, olenevalt kohapealsetest tingimustest, tuleb pidevalt rajooni agronoomiliste tööjõududega küsimused majapidamise korrastamiseks ja tootmisplaaniga täitmiseks läbikaaluda.

KÜLVISEEME.

Külvisemne muretsemise võimalusi, selle puhastamine ja sortimine.

Kevadel vajaminevat külvisemet on uutel maasaajatel võimalik saada esmajoones endistelt maaomanikkudelt. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu vastava määruse kohaselt on endised maakasutajad kohustatud alalhoidma iga äräläinud põllumaa hektaari kohta 65 kg kaera, 30 kg otri, 12 kg suinisu ja 400 kg kartuliseemet ja neid müüma või laenuks andma uutele maasaajatele määruses kindlaksmääratud hindadega. Seemnevilja tuleb aegsasti enne külvi puhastada ja sortida. Peksumasinast tulnud seemnega viime põllule keskmiselt hektaari kohta 2 miljoni või ruutmeetri kohta 200 umbrohu seemnetera. Korraliku saagi annab ainult prahist ja umbrohust puhas külviseme!

Sortimata seeme sisaldab rohkesti nõrku, poolikuid, vigastatud teri. Osa neist jääb mullas idanemata ja põllupidaja saab pooliku saagi. Nende terade koht ei ole seemneviljas! Need tulevad triööridel ja kombineeritud sortimismasinate (Teras-Petkus j. t.) välja sortida ja kasutada

loomasöödaks. Nende masinate puudumisel ümbruskonnas tuleb seemnevilja puhastada harilikudel tuule ja sõeltega töötavatel puhastamismasinatele (tuulikudel, triumfidel), seemnevilja kaks korda masinast läbi lastes. Puhastamata seemnevilja ei või külida tänavu ega edaspidi mitte ühte peotäit! Seemnevilja puhastamise aeg ei ole enam siis, kui adra-äkkega tuleb põllule minna. See töö tuleb ära teha enne maaharimise algust, — kõige parem juba talvel reetega.

Käesoleva aasta külviseemne külviväärtus. Põllutöö Rahvakomissariaadi Seemnekontrolljaama poolt kogutud seemneproovide analüüside kohaselt on möödunud sügisene seemnevilja täiesti rahuldava idanemisega. Nii osutus suinisu keskmiseks idanemisprotsendiks 90,4, odral 91,4, kaeral 90,6 ja segaviljal 94,6. Kohati aga oli seemnevilja idanevus neist keskmiselt tublisti madalam. Eriti rohkesti oli puuduliku idanevusega seemneproove Harjumaalt ja Saaremaalt. Et vältida kevadel hõredate oraste tärkamist, on otstarbekohane ja vajalik, et iga põlluharija määraks kindlaks oma seemneviljade idanevuse ja selle järgi reguleeriks külvinormi. Idanevuse määramiseks tuleb võtta igast seemneviljast 2—3 sajatalalist proovi ja neid paraja niiskuse juures idandada poolekslõigatud samblaturba mätaste vahel või taldrikute vahele asetatud riidetükkidel. Võrdluskatsete abil on selgitatud paremad teraviljasordid, mis meie oludes on kasvatamiseks kõige kindlamad, ühtlasi saagirikkamad. Iga maaharija püüd olgu esijoones muretseda ja kasvatada neid sorte. Puhtasordilist külviseemet saab osta E. Seemnevilja Ühisusest, Tallinn, Pärnu maantee 2 või E. S. Ü. harukauplustest Tartus, Pärnus, Rakveres, Võrus, Viljandis.

Teraviljade külvinormid. Üldiseks nõudeks on: — mida halvemad olud, seda suurem tuleb võtta külvinorm. On seeme puuduliku idanevuse ja puhtusega või on muld vaene ja umbrohtunud, tuleb külida suurem seemnenorm. On põld hästi haritud ja seeme hea, võib valida madalama külvinormi, on aga tingimused kehvad ja kasutatakse laiialtkülvi, osutub tarvilikuks kõrgema külvinormi kasutamine. Külvinormid kilogrammides hektaarile: suinisu 150 kuni 210 kg., oder 100—210 kg., kaer 150—200 kg.

Külviseemne puhtimine. Puhtimine (peitsimine) keemiliste vahenditega vabastab külviseemne mitmesuguseist seemnega edasikantavaist haigusist, nagu: nõgipea, lumiseen ja teised mullasleiduvad seenhaigused. Puhitud seemneist tärganud taimed arenevad ühtlaselt ning vilja valmib üheaegselt. Puhtimisõpetus on pakistel kaasas.

Puhtimine on tasuv ka siis, kui külviseeme on täiesti vaba haigusist, kuna puhtimisel tõuseb saak puhtimise ergutava mõju tõttu teraviljal keskmiselt 5% ja lina juures 15—20%. Haiguste esinemisel on 5—10% nõgipeade esinemine sagedane, mis nõuab puhtimise teostamist ja kindlustab tasuvuse.

Eeltooduga arvestades tuleks kevadisel külvihooajal püüda kindlasti puhtida suvinisu ja odraseemet. Kaeraseemnest tuleks puhtida vähemalt osa, et saada järgmiseks aastaks haigusevaba seemet.

VÄETISTE TÄRVIKUD JA KÜLVINORMID.

Talu kõige tähtsamaks väetiseks on laudasõnnik, mis sisaldab kõiki taimedele vajalikke toitaineid. Laudasõnniku koguse suurendamine ja selle väärtuse parandamine on maaviljakuse tõstmise seisukohalt talupidaja üheks kõige tähtsamaks ülesandeks. Kahjuks ei ole talus peagu kunagi nii palju sõnnikut, et sellest jätkuks taimede väetistarbe täielikuks rahuldamiseks. Seepärast osutub paratamatuks puuduvate toitainete andmine taimedele kunstväetiste kujul. Mida vähem on talus laudasõnnikut, seda suurem on kunstväetiste vajadus ja ümberpöördult. Seda asjaolu tuleb eriti silmas

pidada uutel maasaajatel, sest tänavu pole nendel laudasõnnikut enamasti üldse olemas. Kunstväetis jääb seetõttu eeloleval kevadel ainukeseks saagi kindlustamise vahendiks pea kõikides uutes taludes.

Väetiste hinnad on tänavu soodsad, nad on isegi madalamad mullukevadistest hindadest. Peale selle on olemas ka võimalused laenu saamiseks väetiste muretsemisel, milleks tuleb pöörata kohaliku krediitühingu poole. Seega on kunstväetis kättesaadav igale talunikule. Kõik talupidajad muretsegu aegsasti väetised kohalikust kooperatiivist ja vedagu lumeteega koju.

Missugustele viljadele tuleks anda kunstväetist esijoones ja kuidas seda teha? Kõiki vilju talupidaja ei suuda väetada. Selleks pole enamasti ka vajadust. Kunstväetist antagu esijoones sinna, kus nende mõju on kindlam ja tasuvus parem. Erilist tähelepanu tuleb pöörata söödakultuuride väetamisele, et kindlustada loomadele rohkem sööta omast majapidamisest.

Ristikheinale ja kultuurrohmaale külvatakse kevadel kohe pärast lume sulamist 200—300 kg superfosfaati ja 100—200 kg (savimaal vähem, soos ja liivamaal rohkem) kaalisoola hektaarile. Põldhein, mille kamarast on kadunud ristikhein, vajab peale selle veel pisut lämmastikku (100 kuni 125 kg väävelhapu-ammooniumi või 75—100 kg montaansalpeetrit).

Söödajuurvili (naeris, peet, kaalikas) vajab tugevat täisväetust, s. o. enne külvi või istutamist hektaarile umbes 300 kg superfosfaati, 150—200 kg kaalisoola ja 75 kg montaansalpeetrit või 100 kg väävelhapu-ammooniumi. Umbes 3—4 nädala pärast (kohe pärast harvendamist) tuleb juurviljale täiendavalt anda pealtväetuseks (riputada juure ümber!) 100—150 kg lubisalpeetrit või 75—100 kg montaansalpeetrit hektaari kohta.

Käesoleval aastal tuleb laiendada **segatise** kasvatamist kesal. Võetakse seemnesegusse küllalt vikki või peluskit, tuleb anda kesasegatisele enne seemendamist umbes 150—200 kg superfosfaati ja 75—125 kg kaalisoola hektaarile. Külvatakse aga peamiselt kaera, tuleb ühel ajal seemendamisega anda lisaks kaalifosfaatväetusele veel umbes 50—75 kg montaansalpeetrit või 75—100 kg väävelhapu-ammooniumi.

Kartulile antakse hektaari kohta 200 kg superfosfaati, 150—200 kg kaalisoola ja 200 kg väävelhapu-ammooniumi või 150 kg montaansalpeetrit. Väetised võib korraga segatult kartulipaneku ajal maha külvata või riputada vaku.

Talivili vajab kevadel ainult lämmastikku. Hektaarile külvatakse 100 kuni 150 kg lubisalpeetrit või 75—100 kg montaansalpeetrit (nõrgemale orasele rohkem, tihedamale ja tugevamale vähem). Oluline on väetise varajane külv eriti montaansalpeetri tarvitamise korral. Viimane tuleb orasele külvata kuiva ilmaga pärast lume sulamist, kui maa on tahenenud ja oras hakkab kasvama.

Suivili. Esijoones võiks väetada suinisu, andes ha-le keskmiselt 150 kg superfosfaati, 75—100 kg kaalisoola ja 75—100 kg lubisalpeetrit või 50—75 kg montaansalpeetrit. Superfosfaat ja kaalisool külvata enne nisu seemendamist, montaansalpeeter äkke alla seemendamise ajal ja lubisalpeeter pealtväetuseks noorele orasele.

Lina. Korralikult haritud ja umbrohupuhtal mullal võib linale külvata paar nädalat enne seemendamist umbes 200 kg superfosfaati ja 75—100 kg kaalisoola ning seemendamise ajal kuni 75 kg montaansalpeetrit või kuni 100 kg väävelhapu-ammooniumi. Kui lina külvatakse ristikusööti, võib lämmastikväetis ära jääda.

Kunstväetis mõjub ainult seal, kus kõik teised kasvutingimused on taimedele soodsad. Seepärast ei maksa kunagi väetada halvasti haritud, umbrohtunud, liigniisket või liiga kuiva mulda. vaid alati kõige paremas kultuurseisundis olevat maad. Sel korral mõjub kunstväetis alati ja tasub talunikule kõik töö- ja rahakulu.

KÜLVIKORRAD JA SÖÖDAPINDALADE KORRASTAMINE.

Tootmisplaani kohaselt tuleb loomakasvatuse nõuete rahuldamiseks suurimat tähelepanu pöörata söödapindalade korrastamisele (rohumaad, niidud), kui ka põllusüsteem kujundada vastavalt loomakasvatustlikkudele nõuetele.

Põldude külvikorrast tuleb kaotada umbrohu (jaani) kesa, viies selle viki alla, suurendada tuleb segavilja, kartuli ja juurvilja pindalaid. Seega esimene nõue on, et külvikord peab üldise põllumajandustootmisplaani kohaselt vastama majapidamises etteseadud sihile. Mis tingib külvikorra ja missuguseid hüvesid annab külvikord? Kindla külvikorra (viljade vahelduse) tingivad järgmised asjaolud: 1) taimede erinevad nõuded mullas leiduvate taimetoitainete järele ja erinev võime üksikute taimetoitainete ja vee omastamiseks mullast; 2) erinevad juurekavad, mille kohaselt sügavjuurelised (ristik, juurvili) toitaineid ja vett ammutavad sügavamatest kihtidest, madalajuurelised (teravili, kartul, lina) aga pealmistest kihtidest; 3) vastuvõtlikkus haigustele ja kahjuritele, eriti kui sama kultuur kordub; 4) maaharimise ja umbrohutõrje vajadus — teraviljad võimaldavad umbrohtumist, rikuvad mulla sömeruse — põldhein, juurvili, kartul — hävitavad umbrohtu ja parandavad mulla struktuuri. Kõik see tingib kindla külvikorra — viljade vahelduse põldudel. Lisaks eeltoodule, külvikord: 1) kindlustab saagisaamise võimalused kultuuride mitmekesisuse tõttu ka ilmastikult halbadel (põud, liigniiskus) aastatel; 2) võimaldab inim- ja mehaanilise tööjõu otstarbekohast jaotamist ajaliselt; 3) võimaldab majapidamises agrotehniliste võtete (maaharimine, väetus, umbrohutõrje) täiusliku rakendamise ja kasutamise saakide suurendamise otstarbel.

Kuna enamuses uutel maasaajatel on vähe põllumaad, ei või põldude arvu külvikorras suureks paisutada. Väikesed põllud raskendavad masinate ja traktorite tööd ja ühiskasutamist. Teiseks, eeltoodud viljavahelduse ja plaanimajanduse nõuete täitmiseks, põldude arv ei saa olla väga väike (2—3). Vastavalt põllupinna suurusele uute majapidamiste põldude arv võib olla 5—6 (ka 7), kusjuures olenevalt mullapinna omadustest võib ühel väljal kasvatada mitut kultuuri. Allpool toome mõned tüüpilisemad külvikorrad P.-Eesti ja L.-Eesti oludes, vastavalt plaanimajanduse suunale.

I. P.-Eesti kehvemad mullad (Saare, Lääne, P.-Harju, Ida-Järva, Ida-Viru). 1. Mustkesa + kartul. 2. Talivili. 3. Kartul (+ juurvili) + ristik. 4. Segavili (kart. järele suvinisu, ristikh. järele lina). **II.** P.-Eesti keskm. mullad (Järva, Viru, L., Harju). 1. Vikikesa + kartul. 2. Taliyili. 3. Ristikhein. 4. Kartul + juurvili (lina). 5. Segavili (kart. järele suvinisu, hernes). **III.** L.-Eesti (Valga, Pärnu, os. Viljandi). 1. Vikikesa (+ kartul). 2. Talivili. Ristikhein. 4. Ristikhein + kartul (lina). 5. Segavili (ristikh. järele lina, kartuli järele suvinisu, hernes). **IV.** L.-Eesti (Tartu, Vilj., Võru). 1. Vikikesa (+ kartul). 2. Talivili. 4. Ristikhein. 5. Kartul + lina. 6. Segavili (kart. j. suvinisu, hernes). **V.** (Viru kart. rajoon). 1. Ristikheina kesa. 2. Talivili. 3. Kartul. 4. Kaer (suvinisu). 5. Ristikhein. **VI.** L.-Eesti (Viljandi, Tartu). 1. Vikikesa. 2. Talivili. 3. Ristikhein. 4. Ristikhein. 5. Kartul + juurvili. 6. Segavili (suvinisu, hernes). **VII.** (Pärnu os., Petseri, Võru). 1. Vikikesa. 2. Talivili. 3. Ristikhein. 4. Lina + kartul. 5. Segavili (suvinisu, hernes). **VIII.** 1. Vikikesa. 2. Talivili. 3. Ristikhein. 4. Ristikhein. 5. Segavili. 6. Kartul + juurvili. 7. Segavili.

Eelpooltoodud külvikordade plaanis on palju teisendeid, kuid siit mõnda aluseks võttes, võib talupidaja ise koostada majapidamise nõuetele vastava külvikorra, kui agronoomilist nõuannet ei olnud võimalik koha peal kasutada.

Uue külvikorra sisseseadmine. Need uued talud, kes said suurtalude planeerimisel endale põllumaa ainult ühe või kahe kultuuri alt, on esialgu raskustes külvikorras sisseseadmisega. Kui näiteks on saadud ainult talivilja põld, on võimalik 1-sel a. ainult väetada ja osale põllust ristikkeina sisse küllida. Tuleb aga teha kava rukki alt vabanevale põllule külvikorra sisseseadmiseks järgmisel aastal, kus tulevad arvesse 1-se a. ristikkein, kartul, juurvili, vikikesa ja segavili. Kui on saadud näit. 3. a. ristikkeina põld, tasub kunstväetistega saagi tõstmine ainult osal pinnal. Halvema kamaraga osa tuleb üles künda ja planeerida 1. aastal järgmiselt: 1) Segatis (söödaheinaks) — läheb sügisel rukki alla. 2) Kartul (juurvili — naeris). (Söödimaal kasvavad hästi lina, soos kanep, rukis) ja kui võimalik siis 3) segavili. 4. osana jääb parema kamaraga 3. a. ristikkein. Järgnevatel aastatel on siin juba võimalik soovitud külvikorra üle minna. Tähtsamaks asjaoluks on, et sellistel üleminekutel oleks alati loomasööda saamine kindlustatud. Kui põldhein puudub, tuleb esimestel aastatel see asendada suuremal määral haljaskikiga, kuni ristikkein on külvikorda võetud. Mõnikord on väga otstarbekohane põldheina söödile tugeva kunstväetise juures rajada ajutised karjakoplid.

Söödapindalade korrastamine. Suvise söötmise aluseks on piimakarja ja lambakasvatases kultuurkoplid ja -karjamaad. Untel talunditel tuleb aga esialgu läbi ajada ajutise karjamaaga, milleks on looduslik karjamaa, põldheina väli ja kesasegatis. Põldhein ja kesasegatis rahuldab suvel küll ka kõige nõudlikumagi karja söödatarve, kuid see on ikkagi ajutine nähtus. Et talvel piima saada, jäägu põldhein ja kesasegatis tulevikus talviseks söödaks ja rajatagu kultuurkoplid. Kergem on olukord seal, kus kultiveeritud rohumaid leidub. Seal saab juba teisel aastal tavalise külvikorra ja söödakasutamise juure asuda. Üksikkultuuride kohta söödapindalade korrastamisel peetagu silmas:

Põldhein on ja jääb ka tulevikus meil valgurikkamaks kultuurheinaks ning tähtsamaks eelviljaks külvikorras. Neid ülesandeid suudab põldhein täita siis, kui segus on ülekaalus ristik ja kui põldheina ei kasutata rohkem kui kaks aastat. Võttes kevadel põldhein külvikorda tuleb arvestada seda, et tulevikus jääks põldheina alla umbes 22—25 protsenti põllumaast.

Kesasegatis on hääks abisöödaks nii suvel kui talvel. Eriti sobib kesasegatis silosööda materjaliks. Et kesasegatis tõesti rahuldaks söödanõudeid ning ei kurnaks põldu, tuleb segusse võtta rohkem vikki, peluskit või hernest ja ainult kuni 25 protsenti külvinormist kaera või kaera-odra segu. Kuna liblikõielised on väga tundlikud põua suhtes, tuleb eriti kuivakartvatel muldadel kesasegatis küllida kevadel kohe, niipea kui muld on tahenenud ja soenenud, et tärkamine võiks sündida takistamatult.

Juurviljadest on naeris kõige leplikum mullaviljakuse ja väetuse suhtes ning kõige lühema kasvuajaga. Puuduseks on nõrk ületalve säilivus ja madal kuivaine protsent. Kasvab hästi uudis- ja söödimaadel.

Kaalikas on keskmise niiskusega savikatel muldadel üks paremaid. On häa söödavusega ja säilib hästi. Ka on kuivaine sisaldavus kõrge. Peet on mullastiku ja väetuse suhtes kõige nõudlikum, läheb hästi savikatel muldadel. Porgand on kõige pikema kasvuajaga juurvili. Edeneb hästi iga-sugustel muldadel, ka liivamuldadel. Saagi poolest jääb aga teistest maha. Sobib hästi noorkarjale ja varssadele.

Kartulikasvatuse laiendamiseks on võimalused väga avarad. Omatarvitus kõrval on nüüd häid eeldusi söögikartuli väljaveoks Leningradi, kartulimahutamiseks piiritus- ja tärkliisvabrikuisse ja tunnustatud seemnekartuli turustamiseks. ENSV territooriumil leiab kartul senisest enam kasutamist söögikartulina linnades ja tööstusrajoonides. Karjamajanduse arenemisega

on tarvilik, et kartul leiaks senisest tunduvalt suuremat kasutamist ka loomasöödana. On tarvilik suurendada kartuli pindala ja tõsta kartulisaaake. Kartuli all peaks igas majapidamises olema vähemalt 10 prots. kogu põllust. Kartulitööstuste, linnade, tööstusrajoonide ja raudteejaamade ümbruses aga, kui seda mullastik vähegi võimaldab, kuni 15—25 % põllust. Kartul annab meie oludes võrreldes teiste põllukultuuridega kõige suurema saagi. Kartul sobib peaaegu igasuguste muldadele, eriti aga kergematele maadele. Vaid rasked savimaad ja liigniisked mullad ei ole kartulile sobivad. Eelviili ei oma erilist tähtsust, normaalselt kartul panakse maha kas ristiku või talivilja järel. Kartul ise on paremaks eelviljaks suvinisule ja odrale. Otstarbekohane on varajasemaid kartuleid kasvatada kesal. Väga hääks kartulimaaks on mineraalsed uudismaad. Samuti kasvab kartul hästi soomaadel, kus otstarbekohane kasvatada varajasemaid sorte.

Seemneks on otstarbekohane kasutada keskmisi mugulaid (mitte alla 25 grammi). Suuri mugulaid võib ka poolitada. Poolitamine toimugu pikuti mugulat, nii et mõlemale poolele jääks iduaukud. Mahapanekul tuleb löike pool asetada mullapinnale. Mahapaneku aeg oleneb ilmarest, põllu seisukorrast ja sordist. Normaalseks tuleb pidada aega 15—25 maini. Kesakartuli mahapanekut on soovitatav teostada varakult.

Kehvematel muldadel ja varjastel sortidel on soovitatavam tihedam mahapanek. Normaalseks seemnenormiks tuleb lugeda 30—35 tsentneri (kvintaali) hektaarile.

Otstarbekohastest kartulisortidest on kõige paremad tööstuskartulina hilisemad sordid — Deodara kuivematele muldadele ning Savik (Hero) ja Parnassia raskematele muldadele. Loomasööda kartulina sobivad paremad tööstusesordid, kui ka kõik teised, mis annavad kõrgeid saake, näiteks Kalev kergematele muldadele, Kungla ja Odenvaldi Sinine. Söögikartulina põhjapoolsetes maakondades sobivad esimeses järjekorras Majestee ja Kalev ning teises järjekorras Imperaator ja Sileesia. Lõunapoolsetes maakondades sobivad söögikartulina kollasesisulisel sordid Kratt, Odenvaldi Sinine, Varajane Kollane ja Industrie. Kesa kartulina on kohased varasevõitu sordid Bintje, Odenvaldi Sinine ja Varajane Kollane. Kõige varajasematest sortidest on otstarbekohasemad Varajane Roosa ja viljakamatele muldadele Jorgi Hertsog.

Uue seemne soetamisel on kõige otstarbekohasem, kui muretsetakse tunnustatud puhtasordilist ja haigustevaba algmaterjali.

Viljapuu ja marjaaedade rajamise, uuendamise vajadus. Maareformiga loodud uutest majapidamistest on vajalik enne viljapuude istutamisele asumist tingimata lasta valmistada aia- ja üldine hoonete asetamise ning õueplaan, milleks pöörduda kohaliku aianduse assistendi poole. Eeloleval kevadel viljapuukoolid suudavad istutamismaterjali anda alles väga vähe, mis pärast suurem istutamine peab jääma järgmise aasta kevadeks. Tänavu võib seal kasvatada kartulit või juurvilja maa umbrohist puhastamiseks. Marjapöösaid suudavad puukoolid anda juba tänavu kevadel.

Tähtsamate köögiviljade kasvatamise korraldamine. Köögiviljad on tähtsad toitained, millede kasvupindala peab tunduvalt suurendama, nii oma majapidamise aasta läbi varustamiseks kui müügi jaoks linnade ja asulate varustamise otstarbel. Tähtsamad köögiviljad, millede kasvupindalad peab laiendama ja saaki tõstma on järgmised: aedpeet, valge peakapsas, kurk, sibul, söögiporgand ja tomat. Uued talundid valigu köögiviljaia meaks kõige parem maatükk kavatsetava elamu ligidal. Kui maa on alles lahjavõitu, on soovitatav anda kevadel laudasõnnikut — peakapsa, kurgi ja tomati maale tugevasti, juur-köögiviljadele vähem, ainult sibul tuleb jätta ilma laudasõnnikuta. Kõikidele köögiviljadele tuleb lisaks anda tugev mine-

raal-väetis — kevadel varakult superfosfaat ja kaalisool ning hiljem lämmastikväetised. Suuremal arvul võib kõõgivilja kasvatada küllaldase väetuse juures ka parematel põllutükkidel. Kurk ja tomat nõuavad paremat maad ja kaitstud asukohta, mispärast neid tuleks kasvatada varjulises kohas, peamiselt aias.

MAAHARIMINE JA KULVIAEG.

Maaharimisel riik abistab talupoega — uudistalunikku. Uute maasaajate töötavate talupoegade abistamiseks asutab riik käesoleval aastal 25 masin-traktorijaama ühes kõikide külvitöödeks vajalike riistadega. Masin-traktori-jaamad varustatakse ka tarvilikumate hobujõuliste põllutööriistadega — väljalaenutamiseks esijoones uudistalunikele. Hobujõuliste põllutööriistade laenutuspunkte on igas vallas üks ja punkti koosseisus on väljalaenutamiseks hobused ühes kõikide vajalikkude põllutööriistade-masinatega, maaharimiseks, külviks ja koristamistöödeks. Peale selle asutatakse üle maa kollektiive, kus igaihes on kõik vajalikud hobujõulised põllutööriistad ja masinad. Põllutöö riistade-masinade kasutamiseks tuleb uutal talupidajatel aegsasti astuda masin-traktorijaamadega lepingulisse vahekorda.

Uudistalunikul tuleb ka endale soetada maapidamiseks hädavajalike riistade hulk, millesse kuuluvad esijoones põhilised maaharimis- ja külviriistad nagu: ader, äke, kultivaator.

Erilist rõhku tuleb panna põllutööriistade ja masinate ühissuotamisele. Selleks tuleb lähikonnas asuvail uudistalunikel, juurdelõigete saajail ning teistel kehvik- ja keskmiktalupoegadel moodustada masinate ja riistade ühiskasutamise või koguni ühismaaharimise koondisi ja kollektiive vastavalt Põllutöö Rahvakomissari juhtnõuadele.

Töötavate talupoegade põllumajanduslike masinate ja riistadega varustamiseks on ette nähtud krediiti ümmarguselt 4 miljonit rubla — see on summa, mis kaugelt ületab kõik seni mehhaniseerimise edendamiseks määratud krediidi määrad. Krediteerimisel ühiskasutusringid ning maaharimise koondised võivad saada laenu kuni masinate ja -riistade täie ostuväärtuse ulatuseni. Üksikkasutamisel aga ülimalt kuni 75 protsendini masinate ja riistade hinnast. Kõikide masinaostu laenude väljaandmine toimub kohalike põllumajanduslike krediitühingute kaudu.

Maaharimine kevadel. Maaharimise peamiseks ülesanneteks kevadel on: 1) mulla kohendamine. 2) niiskuse hoid mullas ja 3) umbrohtude hävitamine.

Mulla kohendamine on väga oluline raskematel muldadel vajaliku küpsuse saavutamiseks ja mulla õhustamiseks. Muld ei tohi jääda panka. Mulla kohendajaks ja niiskuse hoidjaks mullas on hea äke. Künda võib kevadel ainult raskemaid ja märjemaids maid, kus mulda pole võimalik peenendada ega kohendada äkkega.

Kõige kiiremaks ja esimeseks tööks on kevadel põllu libistamine või äestamine. Seda tuleb teha kohe, kui muld on tahenenud ja enam ei määri. Kevadine künd, kui see osutub tarvilikuks, ei tohi jääda kauaks künnina, vaid tuleb hiljemalt järgmisel päeval maha äestata. Kevadel tuleb hoida põllumaa pealt kobe. See säilitab vajaliku niiskuse, mis eriti oluline kerge-matel, põudakartvatel maadel. Põuatundlikkudel muldadel on põlluharimise ülimalt nõudeks niiskuse säilitamine mullas ja umbrohtude tõrje. Sellepärast nendel maadel ei tohi kevadeti kunagi sügavat maaharimist ette võtta. Umbrohtu tõrjeks tuleb mulla pealispinda äestada enne külvi mõnepäevaste vaheaegadega. Ei ole tarvis oodata, et umbrohi hakkab hal-

17-

jendama, vaid äestada siis, kui idud on alles tõusmas mullapinnale. Äestada tuleb mulla niiskuse säilitamiseks, kohendamiseks ja umbrohtude tõrjeks ka pärast seemendamist ja pärast viljatõusmist. Peale orase tärkamist võib äestada kergete äketega, mis ei kahjusta külve. Kivist ja klibustikulist maad võib äestata ainult enne vilja tärkamist.

Külviaja valikust. Külviaeg tuleb valida hoolikalt. Seemet ei või külida külma ega käärimata mulda. Seeme ei idane küllalt kiiresti, orase kasv on aeglane ja umbrohi jõuab kasvus ette. Umbrohu seemned idanevad külmas mullas kiiremini kui viljaseeme ja kasv toimub vilude ilmadega umbrohul samuti paremini. Ei tohi hilineda külvidega. Varajasem külv võimaldab enam kasutada talveniiskust. Hiline külv jääb kergesti meil esinevate põudade kätte ja siingi võtab umbrohi tavaliselt võimust, kuna ta ka enam põuda kannatab. Seepärast tuleb alati valida paras külviaeg, kus muld oleks küllalt käärimud, kobe, idanemiseks soe ja kus oras tärkaks 7—8 päevaga. Aega ei saa valida mitte kalendri järgi, vaid ilmastiku ja mulla omaduste kohaselt, seepärast peavad kõik vajalikud eeltööd olema tehtud õigeaegselt, kuna soodne külviaeg on võrdlemisi lühike. Varajasemad külvid annavad pea alati kõrgemat saaki kui hilised. Hiline külv võib anda küll rohkem kõrremassi, kuid terasaak on siiski vähem, kuna tera kasvamise aeg on lühem. Kuna plaani kohaselt tuleb suurendada kevadel segavilja ja segatise pindalasiid, tuleks need maha teha kõige enne. Pelusk ja vikk idanevad väheses soojuses (2—3°) ja kannatavad öökülmi, samuti segavili. Soodel võib segatist külida juba keltsale. Ristiku ja timutisegud tuleb külida taliviljasse kohe peale lumeminekut. Samuti tuleb põldheina põldudel täiendav külv teha põua mõjul hõredaks jäänud kohtadele varakult.

Külvidega hilineda ei või. Seepärast on oluline jälgida ka alaliselt vastavaid nõuandvaid kirjutisi ajalehtedes ja teadaandeid raadio kaudu. Põllutöö Rahvakomissariaadi väljaandel ilmuvad ajakirjad: „Põllutöö ja Karjakasvatus“ ja „Aed ja Mesila“ ning Põllutöö Rahvakomissariaadi häälekandja ajaleht „Talurahva Hääle“ käsitlevad alati praktilisi päevaküsimusi põllumajanduse aladelt, mispärast need ajakirjad ei võiks puududa ühegi teadliku töötaja lugemislaualt.

Põllutöö Rahvakomissariaat loodab, et uued talupidajad kõik võimalused ja eeltingimused, mida on andnud nõukogude võim, täiel määral ja otstarbekohaselt rakendavad oma majapidamiste organiseerimisel esimesel sotsialistlikul tootmisaastal. Kommunistliku Partei juhtimisel eesti talupidaja, kellele esmakordselt on antud võimalus täie energiaga asuda põllupidamisele, mõistab põllumajandusliku tootmisplaani suurt tähtsust ja täidab selle eeskujulikult.

Põllutöö Rahvakomissariaadi Põllunduse ja Mehhaniseerimise Valitsus.